

10 · Plaça dels Alls

Narcís Oller va viure molts anys en aquest indret, on hi havia l'antiga casa Moragas, actualment desapareguda. Aquí hi havia la gran biblioteca del seu oncle, la qual va ser, juntament amb el seu cosí Josep Yxart, crític literari tarragoní, l'element que va fer despertar la passió de Narcís Oller per l'escriptura.

11 · El Pati

Fins aquí el recorregut pel Valls de Narcís Oller a través de l'univers de ficció de les seves novel·les. Per acabar la Ruta ens situem al Pati, la plaça principal de Valls. El nom prové del fet que era el pati d'armes del castell de l'Arquebisbe durant l'edat mitjana. Tot i que ha canviat d'aspecte amb succes-

sives reformes, conserva l'esperit original. De segur que Oller, com tants altres vallencs de totes les èpoques, va passar algunes estones d'infantesa i joventut jugant, conversant o llegint en aquesta plaça.

«Però, tornada i tot a la realitat, sempre quedava Vilaniu, amb aquells cels, amb els seus camps gemats, amb l'ordre plaent del seu panorama i la quietud dels seus carrers, on el sol s'adormia com en el seu llit desitjat; sempre quedava Vilaniu com un trosset de Paradís. I donya Isabel comprenia que els seus veïns arribessin a dir que, a l'altre món, l'enyorarien. «Ah! que bé li esqueia, el nom! Era un niu, el niu més plaent de la terra.»»

(“Vilaniu”)

Narcís Oller

DIPUTACIÓ DE TARRAGONA

Caixa Tarragona
Fundació

Ajuntament de Valls
Regidoria de Cultura i Joventut

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Narcís Oller
SOCIETAT NARCÍS OLLER - VALLS

Ruta literària Narcís Oller

Conèixem Narcís Oller i Moragas amb l'apellatiu de “pare de la novel·la catalana moderna”, perquè va ser ell qui posà les bases d'un gènere literari en català que agafava embranzida i prestigi europeu a les darreries del segle XIX, de la mateixa manera que Jacint Verdaguer renovava la poesia i Àngel Guimerà el teatre.

Oller va néixer a Valls l'any 1846. De jove es traslladà a viure a Barcelona, on va morir l'any 1930. Mai no va deixar els seus contactes amb Valls, fins al punt que hi dedicà moltes pàgines de la seva obra. Com a escriptor realista, Valls li va servir de punt de partida i d'estímul per crear “Vilaniu” i per contextualitzar fets d'altres novel·les.

Narcís Oller

1 · Plaça del Quarter

Comencem la Ruta Oller en aquesta plaça, on hi ha un element que exemplifica la relació entre Valls i el novel·lista: el bust que el representa llegint un llibre, una obra de l'escultor Josep Busquets de l'any 1964.

4 · Església de Sant Joan

A "Vilaniu" hi ha una bona descripció de l'església i de l'ambient que s'hi crea amb motiu de l'ofici de la festa del patró.

7 · Portal Nou

Al Portal Nou (Portal de Baix, a la novel·la) es produeix l'arribada dels protagonistes de "Vilaniu". És el lloc d'arribada dels carruatges i l'indret des d'on es reben i s'acomienen els forasters que van i vénen de Barcelona, Tarragona, Reus... Des d'aquest mateix lloc, al final de "Vilaniu", parteix la comitiva que s'enduu el fèretre de la protagonista, en un final de claríssima ascendència romàntica i tall realista.

2 · Carrer de la Cort

En aquest indret hi havia la casa on va néixer, l'any 1846, Narcís Oller i Moragas, en el context d'una família benestant. Com que va quedar orfe de ben petit, als tres anys, la família anà a viure a casa del germà de la seva mare, els Moragas. A partir de 1863, passa a estudiar a Barcelona, si bé la residència continua sent la nostra ciutat. Als 28 anys, ja advocat, s'instal·la definitivament a Barcelona (1865) i es casa amb Esperança Rabassa. Van tenir tres fills: Maria, Josep i Joan.

5 · Plaça dels Escolans

Des d'aquest indret les dames de la bona societat vilaniuenca, que sortien per la porta de les Campanes, anaven a casa Montellà (Ca Sagarra), passant pel darrere, per poder veure els castells que es feien a la plaça del Blat. L'altra gent que sortia d'ofici per la porta principal de la parròquia s'havia de trobar amb la multitud que ja ocupava la plaça. Al carrer de l'Església, Narcís Oller hi situa la casa de Daniel Serrallonga, protagonista d'una altra novel·la.

Des d'aquest indret les dames de la bona societat vilaniuenca, que sortien per la porta de les Campanes, anaven a casa Montellà (Ca Sagarra), passant pel darrere, per poder veure els castells que es feien a la plaça del Blat. L'altra gent que sortia d'ofici per la porta principal de la parròquia s'havia de trobar amb la multitud que ja ocupava la plaça. Al carrer de l'Església, Narcís Oller hi situa la casa de Daniel Serrallonga, protagonista d'una altra novel·la.

8 · Plaça del Carme

Aquí situa Oller la casa dels Galceran a Vilaniu. A "La febre d'or", en què l'acció transcorre una quinzena d'anys més tard, aquest casal ja s'ha convertit en el Sindicat Agrícola que ha estat durant un munt d'anys, fins que la part més antiga (casa Galceran) s'enderrocà l'any 2004. Encara hi ha fotografies de la planta baixa, destinada a magatzem, on anaven els carruatges de la novel·la, i de l'entresol i la planta noble, on habitava la família.

3 · Plaça del Blat

La plaça del Blat és un dels punts centrals de Valls i de l'activitat de la festa major de Sant Joan, tal com retrata "Vilaniu". En aquesta plaça conflueixen els habitants de Vilaniu per anar a l'església i, a la sortida, gaudir de la festa i fer-se veure des dels balcons. Però la plaça del Blat també és el bressol dels castells, i precisament en aquesta novel·la hi ha la millor de les pàgines de la nostra literatura dedicades a una actuació castellera.

6 · Carrer Major

La nit de Sant Joan, com marca la tradició, després de les fogueres es fa un ball. Oller descriu aquest fet social, des de la perspectiva de la gent acomodada de Vilaniu, que anava a fer-se veure al Casino, situat al carrer Major. En aquest mateix carrer se situa la casa d'en Rodon, el liberal enfrontat políticament amb el conservador Galceran a la novel·la "Vilaniu", i gran vencedor de l'etapa posterior, figura ascendent de "La febre d'or".

9 · Carrer de Sant Antoni

En algun d'aquests indrets se situa a la novel·la "Vilaniu" la casa de l'Albert, l'advocat jove fill del vell Merly, servidor dels Galceran. Segurament és al carrer de Sant Antoni on viuen famílies d'una certa distinció. Anant cap al casal dels Galceran, a la plaça del Carme, l'Albert i el seu pare passen per aquests indrets. Es descriuen uns carrers estrets i foscos, amb cups oberts, que a la nit fan perillar de caure-hi als qui caminen a les palpenes.

